

NAŠ GLAS

DROGA
METIJSVO IN ŽIVILSKA INDUSTRIJA d. o. o. PORTOROŽ

INTERNA IZDAJA

»Naš glas« izdaja delovna organizacija Droga, Portorož. List urejuje uredniški odbor skladno s predpisi. Predsednica uredniškega odbora Majda VLAČIČ. Odgovorna in glavna urednica Albina ŠKAPIN. Tiska GDO Tiskarna Jadran 1986, v nakladi 2500 izvodov. List dobijo člani kolektiva brezplačno.

LETO XXIX

PORTOROŽ, MAJ 1987

STEVILKA 2

PO PRVEM ČETRTLETJU

Kljub dobrim fizičnim pokazateljem tako pri proizvodnji kot prodaji se tudi v letošnjem letu nadaljujejo slabi finančni rezultati. Tako smo dosegli pri realizaciji 18,8 milijarde din le 2,7 milijarde din dohodka (torej le 14 odstotkov celotnega prihodka), TOZD VINA-KOPER in SUDEST pa sta imela celo stroške višje od realizacije.

Po pokritju obveznosti iz dohodka in osebnih dohodkov ugotavljamo na nivoju DO izgubo v višini 1,5 milijarde din, ob tem pa sta dva TOZD (KRAS MPI, GOSAD) skupno izločila za poslovni sklad 76 milijonov din.

Tolažba, da je tak finančni rezultat posledica novega obračunskega sistema je že po nekaj dneh padla v vodo, saj je kasnejši ponoven obračun poslovanja po starem obračunskem sistemu dal na nivoju DO še slabše rezultate.

Sprijazniti se torej moramo z dejstvom, da gre za slabo poslovanje in da temu ni kriv spremenjen obračunski sistem (informacije od drugih DO kažejo na to, da nov obračunski sistem sicer vpliva na slabše rezultate, vendar v okviru 20–30 odstotkov).

I. PRIKAZ UGOTOVLJENEGA DOHODKA IN ČISTEGA DOHODKA ZA ČAS 1. I. — 31. 3. 1987

	Realizacija	Dohodek	Čisti dohodek
Soline	502.035.990	74.335.534	19.116.867
Začimba	5.295.015.152	343.056.148	67.658.431
Sudest	1.434.817.139	—	—
Gosad	1.072.770.001	232.220.047	142.039.208
Argo	987.831.755	136.895.211	83.280.878
Delamaris	1.816.554.009	529.723.744	359.846.197
Riba	707.778.728	69.420.730	—
TOK Agraria	2.052.033.116	222.561.101	129.471.845
Vinakoper	550.256.492	—	—
TOK	—	—	—
Vinakras	557.718.683	140.227.148	71.427.390
Kras MPI	2.526.361.040	535.638.617	366.867.862
Bl. promet	923.553.353	207.029.095	54.478.167
DSSS	433.420.581	209.780.772	142.371.288
DO DROGA	18.860.146.039	2.700.888.147	1.436.558.133
I.—III./86	8.946.517.237	1.452.844.697	916.039.529
Index	210	186	157

II. PRIKAZ DELITVE ČISTEGA DOHODKA ZA ČAS 1. I. — 31. 3. 1987

	Poslovni sklad	Izguba
Soline	—	83.870.014
Začimba	—	60.199.158
Sudest	—	265.188.203
Gosad	1.097.964	—
Argo	—	16.071.634
Delamaris	—	—
Riba	—	263.627.891
TOK Agraria	—	70.670.090
Vinakoper	—	410.846.800
TOK	—	—
Vinakras	—	—
Kras MPI	75.245.767	—
Blagovni promet	—	279.563.630
DSSS	—	56.421.492
DO DROGA	76.343.731	1.506.458.912
I.—III./86	335.955.709	372.728.265
Index	23	404

DOSEŽENA PROIZVODNJA V I. ČETRTLETJU 1987

Obseg proizvodnje (brez ulova in odpreme soli) v I. četrtletju letošnjega leta je zadovoljujoč, saj je bilo proizvedeno kar 13 odstotkov več izdelkov kot v istem obdobju lani, zastavljen plan je realiziran 23 odstotno.

Izpod plana beležimo v glavnem pri vinu — torej v VINAKRAS in VINA KOPER (cca 10 odstotkov). Nad planom pa je proizvodnja dosežena le v TOZD ZAČIMBA (29), zaradi večjih količin kave in v TOZD SUDEST, zaradi večjih količin riža.

Ulov je ponovno izredno nizek in je 18 odstotkov nižji kot v letu 1986, ko je bil ulov že tako 13 odstotkov nižji kot v letu 1985. Struktura ulova je ponovno izredno slaba. Od 545 ton ulovljene ribe je bilo sardele le 223 ton ali 41 odstotkov.

Odkup mesa je glede na lansko leto v porastu, odkup mleka pa nekje na isti ravni. Glede na plan je pri obeh artiklih le manjše odstopanje (2–3 odstotke).

Sadje in zelenjava sta sezonskega značaja, zato je odkup v I. četrtletju nepomemben.

(Nadaljevanje na 2. str.)

Koristna uporaba plastenjakov

Za postavitev plastenjaka se je odločil tudi dolgoletni kooperant z Belega križa Piero POROPAT. V zavetrju, blizu hiše bo v letošnjem letu postavil 4 tunele (vsak tunel meri 25 m × 5 m = 125 m²) za pridelavo pomladanske zelenjave. Za priključitev namakalne sistema je moral v bližini plastenjaka izkopati vodnjak, ker je voda iz vodovoda prenasočena s klorom in tako neprimerna za zalivanje.

V dveh že postavljenih tunelih je posadil solato, paradižnik in kumarice.

O novih obračunskih osnovah

S 1. januarjem 1987 sta stopila v veljavo nov Zakon o celotnem prihodu in dohodku ter Zakon o amortizaciji družbenih sredstev, objavljena v Uradnem listu SFRJ št. 72/86. Le zelo redko je kakšna sprememba v našem obračunskem sistemu prinesla toliko in tolikšnih novosti, ter v taki meri razburkala javno mnenje ne samo v strokovnih krogih, kot je to primer z rešitvami obeh citiranih zakonov.

Vprašamo se lahko tedaj, kaj je temeljni cilj novega obračunskega sistema, v luči relativno kratkega obdobja od osnutkov do pravnoveljavnih zakonov in radikalno izražene volje zakonodajalca po dosledni in takojšnji realizaciji njegovih določil. Analiza stanja na tem področju nam decidirano kaže na naslednje momente:

1. Obračunski sistem oziroma posebnost, izračunani dohodek v pogojih troštevne inflacije ni bil več realni odraz novostvarjene vrednosti na mikro (podjetniškem) in makro (narodnogospodarskem) nivoju. Zadrževanje takšnega stanja bi v najkrajši bodočnosti narodno gospodarstvo kot celoto privedlo v položaj brezizhodnosti, kjer ne bi bilo relativno kdo je upnik in kdo dolжник in kjer denar postopoma ne bi več opravljal svojih imanentnih funkcij. Vsesplošno prelinvanje ustvarjenega nominalnega dohodka, na sicer vedno nižji realni ravni, bi imelo za posledico postopno upadanje gospodarske dejavnosti, do dokončne zaustavitve z vsemi ekonomsko socialnimi in političnimi implikacijami za celo državo.

2. Inflacijsko naplhnjen in nerealno povečan dohodek je na tej podlagi omogočil rast vseh oblik porabe brez ustvarjene realne dodatne vrednosti, kar je imelo in še ima za posledico skokovito dinamiko cen, plač, skupne in splošne porabe ter investicij. Kam bi takšni trendi pripeljali državo je vsem razumljivo, saj ne moremo deliti nekaj kar realno nismo ustvarili, ampak le »prikazali« na nešteto možnih tehnično-knjigovodskih načinov.

3. Strukturni deleži porabe posameznih komponent narodnega dohodka so z narodnogospodarskega vidika postajali vse bolj neusklajeni in neracionalni. Inflacijsko dvigovanje obračunanih in izplačanih OD je samo ena izmed posledic takšnih stanj, čeprav ne najpomembnejša. Poglavitni pritisk na inflacijo je prihajal in še prihaja s področja ostalih oblik porabe, torej s strani splošne in skupne porabe ter, predvsem, zavoženih, voluntaristično sprejetih investicijskih odločitev in programov.

Ne da bi se vnaprej spuščali v analizo podrobnosti novih ukrepov zvezne vlade, vzpostavljaj kritičen odnos do njihovega vrstnega reda in silovitega povečanja obsega del — administrativno-strokovnih opravil predvsem finančno-računovodskih delavcev — moramo najprej ugotoviti njihovo generalno smotrnost in dober namen. Narodno gospodarski tokovi postanejo popolnoma neobvladljivi v pogojih nerealnega izkazane dohodka že kratkoročno gledano, kaj šele dolgoročno, kot je to naš primer. Cilj zakonodajalca je v tej luči objektiviziran, ne glede na že staro resnico, da ukrepi sami še niso dovolj in da je neobhodno ob njih postopoma graditi nov, racionalen in koeksistenten ekonomski model gospodarjenja v našem sistemu koncipiran na dolgi rok in zasnovan na prepoznavanju dejstva, da ekonomske (tržne) zakonitosti ne moremo administrativno odpraviti, lahko jih le negiramo, odpravimo nikoli. Sicer pa je to že stara, nešteto krat premlena resnica. Bomo sedaj končno ukrepali? Smo že na tej točki?

Nov obračunski sistem prinaša tri večje sklope vprašanj, ki jih postavlja na novo, in daje na njih dosežaj še ne uporabljene odgovore in vsebine njihovega reševanja, ki jih lahko opredelimo kot splošne cilje navedenih sprememb (novih) sistemskih zakonov, kot sledi:

1. Zagotoviti realnejše izkazovanje sredstev in dohodka v razmerah inflacije
2. Uvrstiti nekatera nova načela pri razporejanju dohodka
3. Odstraniti nekatere sistemske napake v dosedanjih zakonih.

Ad. 1.: Zakon v tej zvezi uvaja revalorizacijo osnovnih in obratnih sredstev, po naslednji shemi:

a) Gradbeni objekti in oprema se revalorizirajo po skupinah ob koncu leta z uporabo koeficientov, določenih na podlagi indeksov cen ter sredstev od 30. septembra preteklega leta do

30. 9. tekočega leta. Druge kategorije OS se revalorizirajo na podlagi splošnega indeksa cen proizvajalcev industrijskih proizvodov.

Vse kategorije OS, ki se pridobijo med letom, se revalorizirajo od meseca pridobitve z uporabo koeficientov, ki se določijo na podlagi mesečnih indeksov cen. Medtem, ko se na koncu leta revalorizirata nabavna in odpisana vrednost OS, se v okviru vsakokratnih periodičnih obračunov revalorizira le neodpisana vrednost OS. Takšna revalorizacija (medletna) je torej začasna in temelji na enotnem koeficientu, na podlagi indeksa proizvajalcev cen v obračunski dobi.

Revalorizacija zaloga surovin, materiala, rezervnih delov, drobnega inventarja, avtogum in embalaže se opravi po 35. členu Zakona ob vsakokratnem periodičnem obračunu in ob zaključnem računu, z uporabo enotnega koeficienta, ki je določen na osnovi povprečnega mesečnega indeksa cen proizvajalcev ter proizvodov v obračunski dobi, korigiran (pomnožen) s številom mesecev povprečnega angažiranja teh sredstev v zalozah. Enako se revalorizira tudi nedokončana proizvodnja (36. člen Zakona). Problem, ki v bistvu ostaja nerazrešen, je neenak izhodišni položaj UDS glede na to, da lahko uporabljajo različne možne načine vrednotenja zaloga in jih zato uporaba enotnih koeficientov postavlja v neenak strokovni in dohodkovni položaj!

Tudi sredstva in materialne pravice, ki sestavljajo sredstva skupne porabe se revalorizirajo na enak način kot OS in OBS. Revalorizacijo finančnih terjatev in obveznosti iz tekočega in preteklega poslovanja UDS (finančne naložbe) Zakon direktno ne predpostavlja, dopušča pa možnost kasnejših zakonskih ureditev tega področja (41. člen Zakona). Posebej pa Zakon uvaja okvirno revalorizacijo poslovnega sklada, razen pri tistem njegovem delu, ki pokriva naložbe iz naslova obveznih posojil in obveznih združenj na osnovi zakonov in SaSov. Tako zmanjšani poslovni sklad se revalorizira z uporabo enotnega koeficienta za revalorizacijo, določenega na podlagi indeksa cen proizvajalcev industrijskih proizvodov.

Zakon opušta dosedanje prakso preprostega pripisovanja učinkov revalorizacije pri OS in OBS poslovnem skladu, temveč uveljavlja kategorijo revalorizacijskih prihodkov in odhodkov. Le pozitivni saldo med obema kategorijama se v novi ureditvi prenaša na poslovni sklad, negativni pa neposredno povečuje stroške in zmanjšuje dohodek UDS, kar je izredno pomembna, rigorozna in selektivna komponenta njegovega Zakona. Kategorijo revalorizacijskih prihodkov sestavljajo ne samo učinki revalorizacijskega povečanja neodpisane vrednosti OS, revalorizacijskega povečanja vrednosti zaloga v okviru OBS, temveč tudi revalorizacijsko povečanje materialnih stroškov, amortizacije, prodanih proizvodov, terjatev (skupaj s pozitivnimi tečajnimi razlikami) in revalorizacijo del prejetih obresti. Po drugi strani pa sestavljajo revalorizirane dohodke revalorizacijsko povečanje obveznosti, revalorizacijsko povečanje poslovnega sklada in revalorizacija del, plačanih obresti.

Ad. 2.:

Zakon, žal, še vedno vsem strokovnim stališčem navkljub, ohranja načelo plačane in ne fakturirane revalorizacije in smo glede tega ena redkih držav v svetu. Na novo se vzpostavljajo možnosti različnih fiksnih povečanj prihodkov na račun mesečnih revaloriziranih učinkov prodaje končnih proizvodov. Bistvena novost je v tem, da Zakon šteje med prihodke samo realne obresti iz naslova danih kreditov, združenih in vložnih sredstev in drugih terjatev; revalorizacijski del obresti pa, glede na 28. člen Zakona, obsega obresti do stopnje porasta cen industrijskih proizvodov in ni element prihodka!

Izredno pomembno je določilo 35. člena Zakona, po katerem se med materialnimi stroški pojavljajo tudi zneski v zvezi z revalorizacijo porabljenih surovin, materiala, rezervnih delov, drobnega inventarja, avtogum in embalaže. Prvotno izkazane stroške v tej zvezi je potrebno revalorizirati z uporabo enotnega koeficienta, ki je določena na podlagi povprečnega mesečnega indeksa cen proizvajalcev industrijskih proizvodov v obračunski dobi. Možna seveda je, da tako dopolnjeni materialni stroški lahko zelo odstopajo od tekočih cen porabljenih stvari v istem obdobju, še posebej v luči različnih mož-

nih variant vrednotenja zaloga pri posameznih UDS (LIFO, FIFO itd.).

Revalorizirajo se tudi stroški obračunane amortizacije, na enak način kot porabljeni material in surovine, z uporabo enakih koeficientov in sicer tromesečno, ob vsakokratnem periodičnem obračunu, ter dokončno v zvezi z ZR. Revalorizacija tako ne bazira na gibanju cen teh stvari oziroma dotičnih OS, temveč upošteva splošno raven tekoče inflacije in gibanje kupne moči denarja, kar metodološko ni čisto in neoporečno. Stopnje iz nomenklature OS, v kateri je še vedno 124 skupin, so še vedno obravnavane kot najmanjše možne in jih UDS lahko avtonomno poveča. Različne, dosedaj veljavne, variete zmanjšanja in razmejevanja obračunane amortizacije glede na izkazan negativni poslovni izid so sedaj ukinjene.

Iz kategorije drugih poslovnih stroškov, ki jih je prav tako potrebno pokriti pred ugotovitvijo dohodka, so sedaj izpadli zneski za bančne storitve in storitve plačilnega prometa, ki se po novem smatrajo kot materialni stroški. Izpadle so tudi obresti od kreditov za obratna sredstva, ki po novem predstavljajo obveznosti iz dohodka, ter negativne tečajne razlike, ki jih sedaj obravnavamo kot kategorijo revalorizacijskih odhodkov. Zato pa se od sedaj dalje pojavljajo v okviru drugih poslovnih stroškov, glede na 26. člen Zakona, naslednji zneski:

- učinki revalorizacije realiziranih proizvodov in storitev
- zneski revalorizacije poslovnega sklada
- drugi zneski revalorizacijskih odhodkov, ki niso nadomeščeni z revalorizacijskimi prihodki.

To praktično pomeni, da UDS izkazuje toliko manjši dohodek, kolikor večja je (negativna) razlika med njegovimi revaloriziranimi sredstvi ter prihodki in njegovimi revaloriziranimi obveznostmi od virov sredstev, vključno s poslovnim skladom kot trajni obveznosti do družbe! Povečanje se, formalno sicer, poslovni sklad iz naslova revalorizacije pred ugotovitvijo dohodka!

Ad. 3.:

Po novih predpisih sestavlja dohodek UDS naslednje kategorije novo ustvarjene vrednosti:

- a) del dohodka, ki je rezultat izjemnih okoliščin, ki se knjiži v poslovni sklad, ne glede na to, da še ni znan mehanizem njegovega definiranja
- b) del dohodka iz naslova prejetih razvojnih premij, ki ga UDS razporeja skladno z zakonom
- c) obveznosti iz dohodka, ki niso odvisne od njegove velikosti
- d) obveznosti iz dohodka, ki so odvisne od njegove velikosti
- e) čisti dohodek.

Med obveznosti iz dohodka, ki niso odvisne od njegove velikosti štejemo:

- realne plačane obresti od kreditov za OS in OBS
- obveznosti do delovne skupnosti
- nadomestila inovatorjem
- denarne kazni
- zavarovalne premije
- SLO in DS, skladno z zakonom
- stipendije itd.

Med obveznosti iz dohodka, ki so odvisne od njegove velikosti pa uvrščamo:

- do TOZD družbenih dejavnosti
- za zagotavljanje socialne varnosti delavcev
- za zadovoljevanje splošnih družbenih potreb
- članarine — prispevki zbornicam in drugim asociacijam
- za SLO in DS po posebnih sporazumih, itd.

Čisti dohodek vsebinsko ohranja svojo sestavo glede na dosedaj veljavni zakon in ga tako razporejamo na bruto OD in na sklade (poslovni, rezervni in Sklad skupne porabe, ki ni del bruto OD). Kategorija bruto OD je sedaj spremenjena oziroma dopolnjena z zneski za zadovoljevanje neposrednih potreb skupne porabe v TOZD, glede na njegove samoupravne splošne akte. Ta del bruto OD je do sedaj štel kot del čistega dohodka, ki je bil namenjen za skupno porabo delavcev in ne kot del OD. Razporejanje CD na njegove sestavne dele mora izhajati na določilih ustreznega internega splošnega akta v TOZD oziroma DO, na podlagi zakona ali SaSa, ob obveznem upoštevanju sorazmerja med OD na delavca in kazalcem akumulacije v primerjavi z uporabljenimi poslovnimi sredstvi.

V 88. členu Zakona je določeno, da se bruto OD deli na:

- a) del, ki pripada delavcem za njihovo živo delo
- b) del iz naslova upravljanja z družbenimi sredstvi in gospodarjenja z njimi.

Zaenkrat še ni znan instrumentarij ugotavljanja obeh parametrov. Jasno pa je, da se iz bruto OD zagotavljajo sredstva za zadovoljevanje skupnih potreb na področju osnovnega izobraževanja, osnovnega zdravstvenega varstva in za pokojninsko-invalidsko zavarovanje, ter za skupno porabo delavcev, skladno z Zakonom in SaSom. Pomembno pa je, da realiziran dohodek in čisti dohodek še ne pomenita pozitivnega poslovnega izida, kar v odločilni meri pogojuje vrstni red pokrivanja splošnih in skupnih družbenih potreb po sedanjih ureditvi (za razliko od dosedaj veljavnega sistema).

Kompleksna ocena nove zakonodaje s področja obračunskega sistema je v globalu lahko pozitivna, čeprav je celoten nov sistem izredno skomplikiran in nepregleden. Najpomembnejša pa je ugotovitev, da smo pričeli razvijati izredno razdelan in detajliziran sistem anuliranja učinkov inflacije na izkazane gospodarske učinke v bilancah uspeha, pri čemer je to šele prvi korak, nismo pa istočasno odločno in naertno pričeli z odpravljanjem vzrokov za inflacijo v našem sistemu. Kot da zakonodajalec računa z dolgoletnim status quo na tem področju, kar objektivno mora skrbeti vsakogar.

Janko Deželak

PO PRVEM ČETRTLETJU

PREGLED PO TOZD:

(v tonah in 000 lit.)

TOZD, TOK	Plan 1987	I. četrt. 1986	I. četrt. 1987	Indexi	
				87/plan	87/86
ZAČIMBA	4980	658	1455	29	221
SUDEST	5749	1447	1552	27	107
GOSAD	3850	834	885	23	106
ARGO	3609	846	893,3	25	106
DELAMARIS	6547	1697	1595	24	94
VINAKOPER					
— pijače	5484	550	869	16	158
— sadje	6041				
VINAKRAS					
— vino	2867	473	419	14,6	89
KRAS MPI	6369	1682	1612	25	96
RIBA	8130	661	545	7	82
SOLINE					
— odprema soli	14250	3092			
— lastna proizv.	6500				

NI PODATKOV

DE Plan in analize

Kriza, inflacija, izgube, sanacija, ukrepi ... besede, ki so postale vsakdanjost. Ni sestanka, na katerem te besede ne bi bile izrečene in ni dneva, da ne bi bilo sestanka. Ko govorimo o krizi, se tolažimo: kriza je svetovna, o inflaciji: inflacija je jugoslovanska, o izgubi? To ima vsak svojo, izguba ni več »družbena«, izguba je delavčeva in delavec mora iz nje izplavati. Kako? Vprašanje, ki si ga vse bolj pogosto postavljamo tudi v naši sredini, v naši DO in katero samo po sebi vsiljuje misel: ali bi res radi pa ne znamo, ali morda znamo in nečemo, ker se vedno upamo, da je izguba »družbena«.

M. V.

Na problemski konferenci ZK DO Droga Portorož

Problemska konferenca je potekala 20. aprila v jedilnici TOZD »ARGO« v Izoli.

Osnovni namen sklica konference je bil, da komunisti v odprtem, demokratičnem dialogu spregovorimo o (ne)učinkovitosti sedanje organiziranosti v DO in medsebojnih odnosih DO—TOZD—TOK, DO—SOZD ter o ukrepih za izboljšanje poslovanja DO »DROGA«, ki jih je pripravil KPO.

Poleg omenjene vsebine glavne točke dnevnega reda problemske konference, je bila na dnevnem redu tudi točka o ustanovitvi KONFERENCE ZK DO »DROGA«. Sklep o oblikovanju KONFERENCE ZK v DO »DROGA« je prebral predsedujoči tov. Prelaz. Izmed 32 delegatov Konference DO »DROGA«, ki so jih izvolile OOKZ TOZD-TOK-DSSS (2 delegata iz TOZD-TOK-DSSS ter 1 delegat iz TOK-PE Pula, PE Reka) je bilo izvoljeno 13-člansko predsedstvo konference in predsedujoči konference, to je ponovno tov. Prelaz Marjan.

Predsednik KOOKZ DO »Droga« je za tem podal mnenje o ukrepih za izboljšanje poslovanja, ki jih je pripravil KPO in za organiziranosti v DO. Poudaril je potrebo po stalnem spremljanju izvajalcev ukrepov, ker edino na ta način lahko izboljšamo ekonomski položaj naše DO. Dejal je, da so mogoči določeni posegi v samo organizacijo DO in TOZD, če bo to prispevalo k boljši učinkovitosti izvajanja ukrepov in poslovanju nasploh, za sedanji čas pa je predvsem pomembno skupno, iskreno sodelovanje v reševanju naših problemov, kajti predvsem od nas samih je odvisno ali bomo zastavljene naloge uspešno izvajali.

Iz razprave, ki jo je odprl predsednik K OOKZ lahko izpostavimo misli nekaterih razpravljalcev, ki so spregovorili o težavah, s katerimi se srečujejo

pri delu v svojem okolju ter o odnosih med DO—TOZD—TOK in DO—SOZD.

Delegat K OOKZ iz TOZD Delamaris tov. Hrvatini je spregovoril o problemih, s katerimi se srečujejo pri delu, ki so nam že nekaj časa znani, posledica tega pa je nezadovoljstvo, malodušje delavcev, ki se izraža pri sami kvaliteti dela.

Delegat K OOKZ iz TOZD Riba tov. Požar je dejal, da se zavedajo medsebojne povezanosti s TOZD Delamaris na področju proizvodnje, da pa bo sanacijski program za oba Tozda pokazal izhod oziroma način, kako uspešno razrešiti nakopičene težave pri ribolovu in predelavi rib.

Tov. Picottini, delegat K OO ZK iz TOK Agraria je dejal, da kmetijstvo ni našlo pravega mesta v DO in SOZD TIMAV. V preteklih letih so veliko denarja namenili za komasacije, melioracije in živinorejo, kljub temu se niso pokazali pričakovani rezultati, predvsem zaradi slabega dela in medsebojnih odnosov v sami TOK Agraria.

Tov. Kosmina, predsednik začasnegaoletivnega organa TOK Agraria je poudaril, da kmetijstvo takšno kot je ne more ostati, ter da mora postati panoga, ki ima vso razvojno podporo v DO ali pa zunaj nje.

Delegati K OOKZ iz TOZD GOSAD, SUDEST, TOZD KRAS MPI in TOK VINAKRAS so izpostavili predvsem probleme premajhne učinkovitosti skupnih služb in razvoja in premajhne sodelovanja le-teh s TOZD-TOK.

Tov. Černe, delegat iz DSSS je poudaril potrebo, da se v SSA konkretno določi delitev dela med TOZD-TOK-DO in DO-SOZD. Samoupravni organi bi morali biti bolj obveščeni in odločati o stvareh, ki presegajo eno TOZD — izgube, kmetijski plani — na ravni DO.

Tov. Petrinja, predsednik KPO DO Droga, je izpostavil problem odgovornosti in sankcioniranje pri neizvrševanju zastavljenih nalog, dogovorov. Dejal je, da je potrebno sedaj vse napore usmeriti v izvajanje ukrepov za izboljšanje poslovanja v DO in hkrati poostriiti odgovornosti in disciplino na vseh področjih dela.

Tov. Kodarin Dino, predsednik KPO SOZD HP je dejal, da je SOZD HP dosedaj premalo

vklučen v pripravo sanacijskih in ostalih programov, da pa so pripravljene sodelovati pri saniranju izgub.

Tov. Dino Pucer, predsednik KPO SOZD Timav pa je poudaril potrebo po večji enotnosti vodilnih in vodstvenih delavcev pri razreševanju sedanjih težav.

Na Problemski konferenci komunistov »DROGE« je bilo izrečenih še nekaj kritičnih misli, predlogov, ki bodo osnova za razpravo na Problemski konferenci SOZD Timav.

Ob zaključku lahko rečemo, da so komunisti »DROGE« veliko govorili o problemih, slabostih v lastnem okolju, premalo pa je bilo predlogov, alternativ o tem, na kakšen način te slabosti odpraviti. Dejstvo je, da bodo morali komunisti v DO »DROGA« pokazati večjo mero samokritičnosti in iskreno željo za hitrejšo spremembo obstoječega stanja.

Mojca Bratina

Na podlagi razprav v DO in zaključka problemske konference, s katerim sta KPO DO in predsedstvo Konference ZK bila zadolžena, da pripravita zaključke s predlogi rešitev, je delavski svet DO (dne 14. 5. 1987) podprl predlog KPO DO in razširjenega Kolegija direktorjev TOZD-TOK o spremembi organiziranosti skupnih dejavnosti in poslovanja DO DROGA. V tem smislu sta tudi bili imenovani komisiji za pripravo podlag za samoupravno odločanje o predlaganih spremembah ter izdelavo rokovnika za izvedbo vseh potrebnih postopkov.

Iz sanacijskega programa ribištva

Razvoj ribiške industrije v Slovenskem primorju že vsa leta spremlja nizka akumulativna sposobnost. Razlog temu je, da ta dejavnost zaposluje veliko število delavcev v neposredni proizvodnji, pri samem ulovu ribe pa so do nedavnega uporabljali dotrajane plovne objekte.

S sprejetjem razvojnih načrtov ribištva na Obali, se je pristopilo k obnovi ribiške flote z novjšimi ladjami in novejšo tehnologijo ulova. V proizvodnji

ribjih konzerv pa so bili obnovljeni dotrajani delovni prostori in zamenjana dotrajana proizvodna linija.

Planirani ulov po investicijskih projektih ni bil dosežen. Temu so bile vzrok neugodne vremenske razmere, deloma pa tudi veliko okvar na plovilih in veliko jalovih voženj do ribolovnega območja in nazaj v luko.

Manjši ulov je povzročil tudi težave pri planiranju proizvodnje ribjih konzerv. Nezadostna oskrba z drobno plavo ribo, veliko bolniške odsotnosti z dela, neuskajenost svetovnih in domačih cen ter neugodna denarna kreditna politika so močno poslabšali ekonomski položaj predelave drobne plave ribe na slovenski obali.

Vsi ti dejavniki so vplivali, da sta TOZD Riba in TOZD Delamaris poslovno leto 1986 zaključila z izgubo.

Sanacijski program ribištva TOZD Riba in TOZD Delamaris navaja ukrepe za saniranje ulova in predelave rib ter jih ločuje:

v kratkoročne ukrepe za zmanjšanje izgube v letu 1987

in dolgoročne ukrepe za prestrukturiranje proizvodnje in ulova, oz. gojenja rib in školjk.

Ukrepi, ki se morajo izvesti v najkrajšem času (pred koncem polletja), in sicer v okviru delovne organizacije, so naslednji:

— proizvodnjo ribjih konzerv v TOZD Delamaris organizirati

samo v eni izmeni, zaradi konstantnega pomanjkanja drobne plave ribe in s tem zmanjšati proizvodne stroške,

— zmanjšati zaloge izdelkov, — uvoziti določene količine zmrznjene trgovske ribe, ki jo trg potrebuje,

— izenačiti (t.j. povečati) tržno ceno drobne plave ribe s ceno mesa podobne kvalitete,

— realizirati dolgoročno kooperacijsko pogodbo o uvozu in izvozu s firmo MITSUI o uvozu repromaterialov za proizvodnjo ribjih konzerv in izvoza le-teh v Ameriko in Kanado,

— pripraviti predlog združitve TOZD Riba in TOZD Delamaris.

Organizacijsko oddvojen ulov in prodaja sveže ribe od proizvodnje ribjih konzerv je toga organizacijska oblika, ki velikokrat onemogoča izkoriščanje vseh danih možnosti poslovanja v DO, oz. širši družbeni skupnosti.

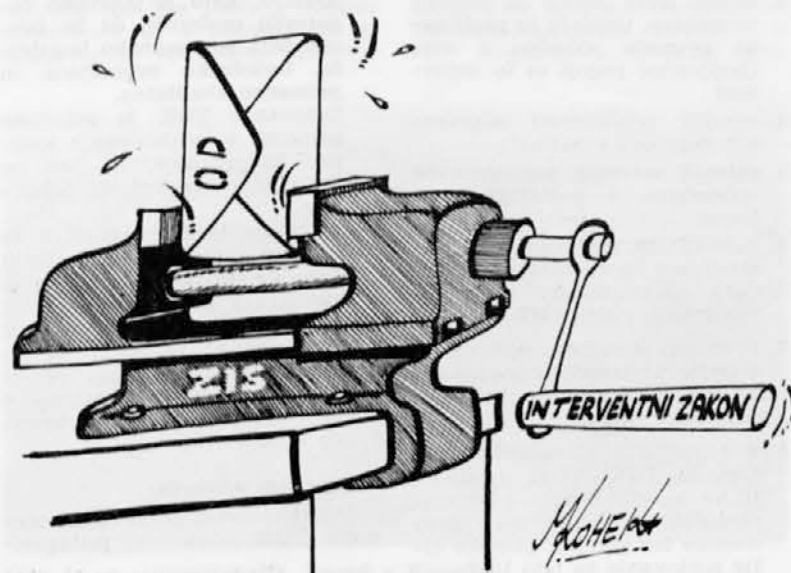
Za izvedbo ukrepov je zadolženo vodstvo DO in TOZD.

Sanacijski program navaja tudi potrebne družbene kratkoročne ukrepe:

— odpis obresti za dolgoročne kredite, najete za razvoj ribištva v DO ter moratorij vračanja glavnice za čas sanacije ribištva, — koriščenje sredstev DPS za določen čas (nizka stopnja obrestne mere),

— oprostitev družbenih dajatev pri uvozu opreme in rezervnih delov za ribištvo (carina, davki),

(Nadaljevanje na 4. str.)

(Nadaljevanje s 3. str.)

— znižanje davkov in prispevkov iz dohodka ribištva.

Za izvedbo navedenih ukrepov je zadolženo vodstvo DO.

Skupina kratkoročnih ukrepov vključuje tudi sprotne usklajevanje vhodnih in izhodnih cen ter podaljšanje rokov plačil dobaviteljem.

Dolgoročni ukrepi vključujejo ukrepe na naslednjih področjih: ulova rib, na področju predelave drobne plave ribe, na področju plasmaja svežih, zmrznjenih rib in polpripravljenih jedi in ribjih konzerv ter na področju investicij.

NA KRATKO

Na področju ulova

Zaradi manjšega ulova rib v severnem Jadranu se bo ribiška flota odpravila na ulov v srednji Jadran. Kamione za prevoz ribe od prevzemnega mesta do Izole bo potrebno opremiti s hladilnimi napravami, ladjam pa zagotoviti zadostne količine ledu. Ulav bo potrebno organizirati tako, da bo dosežena planirana količina ulova. Možnosti za razvoj in napredek kooperacije za ulov z globinskimi mrežami so velike, kar pomeni možnost pridobitve večjih količin bele ribe. Možnosti za razvoj kooperacije na področju ulova plave ribe so na območju Kvarnerja, ki pa so zaradi majhnega števila ladij omejene. Kooperantom je potrebno zagotoviti boljšo oskrbo z reprovizori ter primerne kredite za nakup ladij in opreme za ribolov.

Pri vzgoji školj se bomo morali prilagoditi zahtevam kupcev (čiste školjke in posebno pakiranje).

V TOZD Ribna v DE Kooperacija bo potrebno uvesti boljši nadzor od ulova do prodaje.

Na področju predelave drobne plave ribe

Z letom 1988 se prične izvajati prestrukturiranje proizvodnje ribjih konzerv. V proizvodnjo se vključi priprava konfekcionirane zmrznjene ribe, polpripravljenih ribjih jedi in priprava slane ribe. Del te proizvodnje se trenutno opravlja v TOZD Ribna, ki pa se bo preselila v proizvodnjo ribjih konzerv.

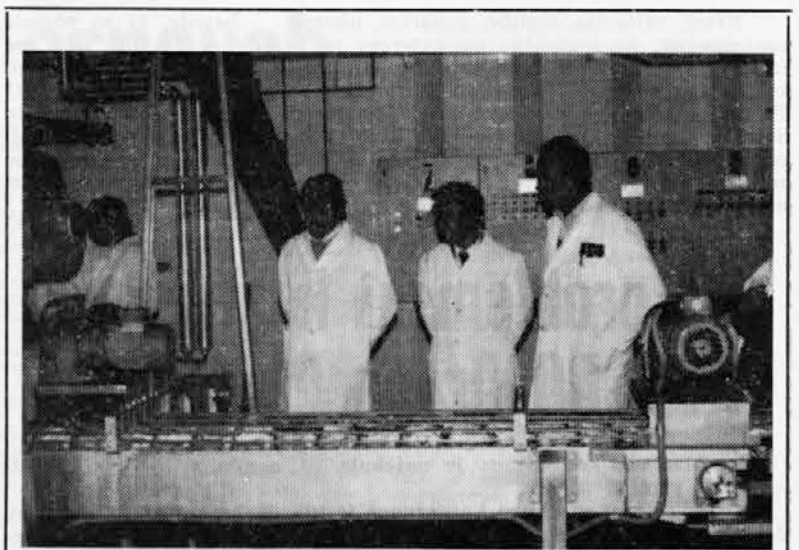
V okviru tega programa je novost proizvodnje polpripravljenih jedi iz rib in školjk in drugih proizvodov.

Ukrepi na področju investicij

Za povečanje prometa z belimi ribami in za zagotovitev določenih količin plavih rib za predelavo je potrebno, da se organizira kooperacijski lov rib v osrednji Dalmaciji.

Sanacijski program vključuje finančni plan poslovanja dveh TOZD, oz. ene do leta 1990, ki je bil izdelan na osnovi kratkoročnih in dolgoročnih ukrepov.

V letu 1990 kot zadnjem letu srednjeročnega obdobja naj bi v ribištvu dosegli celotni prihodek v višini 17.852.337.000 din, kar je sto odstotkov več kot v izhodiščnem letu 1986, ostanek čistega dohodka pa naj bi znašal 1.417.732.000 din, ali ca. 8 odstotkov celotnega prihodka.

Predstavniki družbe MITSUI so si ogledali tudi TOZD DELAMARIS — pri ogledu linije predelave drobne plave ribe.

Konec marca meseca sta DO DROGA PORTOROŽ in japonska multinacionalna družba MITSUI sklenili pogodbo o dolgoročnem poslovno-tehničnem sodelovanju.

Naša DO in družba MITSUI, ki v svoji mreži povezuje številne po proizvodnem programu DROGI sorodne firme, sta v izvozu sodelovali že nekaj let predvsem na področju ribje predelovalne industrije.

Pogodba predvideva, da se bo seznam omenjenih surovin in izdelkov med partnericama močno razširil, razmerje med uvozom in izvozom pa bo 1:1,3 v prid DROGINEGA izvoza. Poleg tega pa bo pogodba prinesla DROGI tudi druge koristi tako na tehnološkem področju (izmenjava znanja, tehnologije...), tržnem (možnost plasmaja proizvodov iz izvoznega programa DROGE preko organiziranosti družbe MITSUI v svetu) in nenazadnje ekonomskem področju, saj bodo DROGINI proizvodi imeli svetovno ceno tudi pri proizvodnji (surovina ne bo obremenjena z domačo inflacijsko ceno) ne samo pri plasmanu.

Iz dopolnitve sanacijskega programa TOK

Dopolnitev sanacijskega programa TOK Agraria vsebuje: analizo vzrokov izgube v poslovnem letu 1986, letni plan 1987 ter program ukrepov za odpravo vzrokov izgube.

Analiza vzrokov je bila izdelana po področjih: področju proizvodnje, področju blagovnih tokov ter finančnem področju.

Področje proizvodnje

— V letu 1986 je bil največji izpad pri proizvodnji in odkupu mesa, sadja in zelenjave. Zaradi izpada proizvodnje zelenjave je bila odkupljena količina zelenjave realizirana le 56 odstotno.

Glavni vzroki so:

1. premajhna, asortimansko skromna in terminsko neugodno razporejena proizvodnja
2. nezadostno učinkovita razvojna in pospeševalna služba
3. organizacijsko, poslovno in dohodkovno nerazviti odnosi med kmetom kooperantom in TOK
4. nizka splošna raven kvalitete pridelkov
5. tehnološka zaostalost v proizvodnji in pripravi pridelkov za trg
6. negativni vplivi radioaktivnega sevanja v mesecu maju
7. splošne krizne razmere v jugoslovanskem kmetijstvu.

Področje blagovnih tokov

Analiza odkriva naslednje:

— struktura odkupa in proizvodnje je neprimerna za zadovo-

ljevanje potreb tržišča, ki teži k širitvi ponudbe

- termini odkupa so skoncentrirani le v poletne mesece (špice v odkupu, padec prodajnih cen...)
- kvaliteta proizvodnega blaga ni zadovoljiva (premajhna skrb proizvajalcev v fazi proizvodnje, neopremljenost TOK, pomanjkanje hladilnih kapacitet...)
- prodajnih poti sadja in zelenjave je premalo
- nestimulativne odkupne cene v zadnjih letih zmanjšujejo interes proizvajalcev za proizvodnjo vrtnin
- visok delež trgovini predstavlja pomemben vzrok izgube
- poslovne enote — neurejeni in dohodkovno nenadzorovani nabavno-prodajni posli so posledica za velik izpad ostanka dohodka (več kot 150 mio din).

Finančno-računovodsko področje

Glavni vzrok za izgubo v letu 1986, kot tudi v preteklih letih, je prenizka realizacija v odnosu na število zaposlenih — 376 in višino poslovnih stroškov. Po ugotovitvah, bi morala biti realizacija v letu 1986 vsaj 30 odstotkov višja od dosežene.

PROGRAM UKREPOV ZA ODPRAVO VZROKOV IZGUBE

Začasni kolegijijski organ je na osnovi že znanih osnovnih vzro-

kov izgube (sanacijski program maj 1986, ugotovitve Izvršnega sveta SO Koper) in na osnovi lastnih spoznanj ter še pred pripravo dopolnitev sanacijskega programa, takoj uvedel naslednje ukrepe:

1. pregledal in na novo določil plan proizvodnje za leto 1987 ter združil pospeševalno in kmetijsko razvojno službo v eno operativno celico
2. s pomočjo strokovnih služb DO DROGA zagotovil potrebna sredstva za kritje izgube iz leta 1986
3. določil nove pogoje na področju nabave, prodaje in plačilnega prometa, skladno z uveljavljenimi pogoji za to dejavnost
4. omejili pristojnosti odgovornih delavcev v nabavi
5. sklenili ustrezne samoupravne sporazume s pomembnejšimi kupci
6. nabavili in montirali del plastenjakov za zagotovitev povečane spomladanske proizvodnje vrtnin v letu 1987
7. pristopili k nabavi opreme za hitrejšo proizvodnjo paradiznika in primernejšo pripravo pridelkov za trg
8. v soglasju z Združenim svetom in DPO TOK »AGRARIA« izvedli nekatere organizacijske in kadrovske spremembe ter sprejeli planske cilje poslovanja za leto 1987

9. zaostri delovno disciplino na vseh področjih.

Za trajnejše zagotavljanje uspešnega poslovanja pa so potrebni ukrepi pri

organizaciji dela:

- osnovna usmeritev TOK »AGRARIA« mora v bodoče sloveti na razvoju glavne dejavnosti, t.j. poljedelstvo, sadjarstvo, vinogradništvo in živinoreja, obseg stranskih dejavnosti pa mora biti v funkciji in podrejen razvoju glavne dejavnosti.

Proizvodnji:

- ob upoštevanju pogojev in tržnih potreb je upravičena usmeritev predvsem razvoj vrtarstva. Zato je potrebno zagotoviti možnosti, da bo proizvodnja sortimansko bogatejša, terminsko neomejena in primerno kvalitetna. Delovanje TOK je potrebno usmeriti v pridobivanje kmetov kooperantov, ki jim bo kmetijstvo osnovni vir dohodkov
- potrebno je nadaljevati z že začetim obnavljanjem oljčnih nasadov in vseh vrst sadja, značilnega za obalno področje
- razvoj živinoreje mora biti usmerjen na področja, ki niso primerna za drugo proizvodnjo in kjer je možno v zadostni meri pridelati osnovno krmo.

Blagovnem prometu:

Organiziranost blagovnega prometa TOK mora biti prilagoje-

(Nadaljevanje na 11. str.)

Obnovljen vinogradniški nasad v Ricorvu

V petek, 3. aprila so delavci TOZD VINAKOPER obeležili zaključek obnove vinogradniškega nasada v Ricorvu za Izolo, s svečano otvoritvijo, katere so se udeležili tudi predstavniki DPS.

Delavci TOZD VINAKOPER so bili (opravičeno) mišljenja, da družba posveča premalo pozornosti investicijam v kmetijstvu kljub temu, da njihova vrednost velikokrat presega vrednost investicij v ostalih dejavnostih. Zato so se odločili, da zaključek ene od največjih investicij v vinogradništvu in DO (v zadnjih 7 letih) predstavijo javnosti.

Tradicija vinogradništva v Slovenski Istri sega nekaj desetletij v preteklost. Vse do leta 1951 je bilo vinogradništvo le del privatnega sektorja, od tega leta dalje pa se je začelo pojavljati v družbenem sektorju. Do leta 1962 govorimo o začetkih vinogradništva v zadrugah in za to obdobje so značilne nižje vzgojne oblike. Naslednje obdobje vinogradniške obnove sega v leta 1962 do l. 1970. To obdobje je bilo posvečeno rekonstrukciji vinogradov (iz nižje vzgojne oblike na višje vzgojne oblike).

Tretje obdobje, to je od leta 1970 do 1980 je bilo za vinogradništvo najugodnejše. Obnovljenih je bilo veliko vinogradnih površin, tako v družbeni kakor tudi v družbeno organizirani proizvodnji. Obnovljena je bila predvsem sorta refošk, kajti v preteklosti je bila ta avtohtona sorta zanemarjena.

V zadnjem obdobju, t. j. od leta 1980 do leta 1987, je zaradi slabih pogojev financiranja vinogradniška obnova stagnirala.

V TOZD VINAKOPER so v zadnjih 3 letih obnovili 50 ha vinogradnih površin tako, da ima TOZD skupaj 605 ha vinogradov. Od teh je 50 ha še nerodovitnih (investicija, pomeni, da bi jih morali v naslednjih letih izkrciti in nadomestiti z novimi. Letno bi morali obnoviti 20 ha vinogradov.

V TOZD ugotavljajo, da imajo sortiment belih sort grozdja preskromen in da je razmerje med sortami 80 %—20 % v korist rdečih sort v nasprotju s potrebami tržišča.

V vinogradih tozda prevladujejo sorte refošk, merlot in kabermet, med belimi pa sorta malvazija.

V TOZD so si zastavili cilj, da bodo do konca srednjeročnega obdobja (do leta 1990), z obnovo vinogradov in s poudarkom na belih sortah omenjeno razmerje

med sortami spremenili in dosegli razmerje 60 %—40 %, še vedno v korist rdečih sort. Tradicije kleti, t. j. predelavo rdečih sort grozdja ne mislijo opustiti.

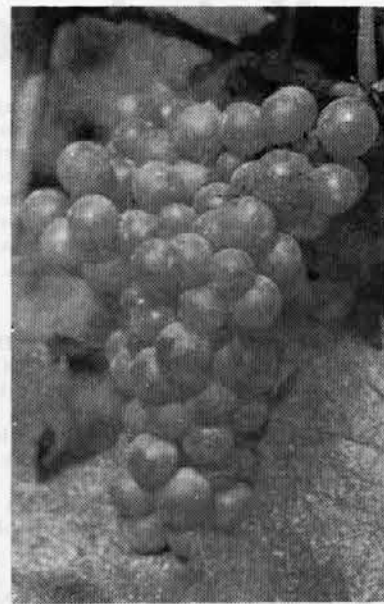
Pri preučevanju belih sort, katerim so v zadnjih nekaj letih posvetili več pozornosti, so v TOZD prišli do spoznanja, da je za področje Istre najprimernejša sorta CHARDONNAY, poleg tega pa je ta tudi zanimiva za tuje tržišče. Zato so se odločili, da v Ricorvu, južno od Izole, na 24 ha posadijo 66000 trt sorte CHARDONNAY. Ta površina je bila v preteklosti namenjena vrtnar-

ski proizvodnji, tik pred obnovo pa je bil tu breskov nasad, ki so ga morali zaradi dotrajanosti izkrciti.

Cepljenke CHARDONNAY je TOZD uvozil iz Italije, in sicer iz trsnice Rauscedo. Cena obnove je cca 260 mio. din. Sredstva za pokritje osnovne melioracije je TOZD prejel od Zveze vodne skupnosti iz Ljubljane, ostali del sredstev pa bo prejel v obliki kredita od SB Koper.

V tozdu ocenjujejo, da jim bo investicija prinesla dobre rezultate tako na domačem kot tujem trgu. Zagotovilo za to pa naj bi bila: ugodno vinogradniško področje in primerna sorta trte.

Po pogovoru s tov. Nevjom Pucer pripravila Majda Vlačič

ČEMU PLASTENJAKI?

Ideja o organizirani proizvodnji zelenjave v plastenjakih v okviru TOK AGRARIA, se je porodila že pred nekaj leti. Vzrok za to je bil: pomanjkanje pridelave zelenjave na področju slovenske Istre v času izven sezone.

Proizvodnja zelenjave v slovenski Istri ima izredno sezonski značaj; 80 % vse zelenjave je pridelane v treh poletnih mesecih: juniju, juliju in avgustu. Možnosti za izven sezonsko pridelavo določenih skupin zelenjave kot so čebulovke, kapusnice in solatnice (rdeč radič in prezimna solata) so precejšnje, tudi na tem področju. Toda zaradi »vezane« trgovine z zelenjavo, se ta proizvodnja ne more razviti. V zimskih mesecih se na domačih trgih poleg dalmatinske solate pojavlja tudi »dalmatinski luk«.

Leta 1984 so v Toku začeli resno razmišljati o plastenjakih. Svojo idejo oz. program so predstavili Sisu za oskrbo mesta Ljubljana ter ljubljanskim trgovcem, saj je Ljubljana največji potrošniški center, z ljubljanskimi trgovci pa je AGRARIA imela že utrjene poslovne vezi. Zaradi drugih že sprejetih aranžmanov je bilo financiranje te dejavnosti v prejšnjem srednjeročnem obdobju (1981—85) nemogoče.

Z nastopom novega srednjeročnega obdobja (1986—90) pa se je SIS za oskrbo mesta Ljubljana odločil, da bo kakovost ponudbe ljubljanskega trga izboljšal. V svoj program so vključili pro-

gram plastenjakov, ki ga je TOK AGRARIA v lanskem letu (dopolnjen program iz leta 1984) predložila. V programu je predvideno, da bo na področju slovenske Istre v tem srednjeročnem obdobju pokritih s plastenjaki 10 ha kmetijskih površin, in sicer 2 ha letno.

Program je bil delno realiziran v letošnjih pomladnih mesecih. Prva faza, t. j. postavitve 1 ha plastenjakov, je bila zaključena v mesecu aprilu, druga pa bo zaključena v času priprave na jesensko proizvodnjo. Sredstva za postavitev plastenjakov je TOK prejela od Sisa za oskrbo mesta Ljubljana in delno od občinskega interventnega sklada.

Ker je bila realizacija programa močno odvisna od dobrega sodelovanja kooperantov s TOK, so ta odnos v TOK uredili tako, da so kooperante skušali kar se da stimulirati. Ogrodje plastenjaka je osnovno sredstvo TOK, plastična folija in namakalni sistem pa sta dana kooperantu v odkup

na ugoden kredit, in sicer za 6 let po 20 % obrestni meri, ki ga zagotavlja Hranilno-kreditna služba TOK. Kooperant ima tudi možnost najeti kredit za ureditev malega ogrevanega rastlinjaka za vzgojo sadik za plastenjake brez ogrevanja. Omenjen način sovlaganja bo Toku omogočil nadzor nad proizvodnjo in odkupom zelenjave.

Program v izvajanju pa ne predvideva le sovlaganja s kooperanti, temveč tudi družbeno organizirano ureditev (ogrevanje, hlajenje) njivskega kompleksa za gojenje sadnih sadik. Zemetki tako organizirane proizvodnje v plastenjakih so v Ankaranu, kjer pod vodstvom tehnologa kooperantje vzgajajo sadike za rast na prostem.

Glede na izvor financiranja je plasma pridelane zelenjave v izven sezonskem času vezan predvsem na oskrbo Ljubljane. Zaradi sodelovanja interventnih skladov pa obstajajo možnosti tudi za oskrbo koprščine.

V Toku ocenjujejo, da bi se s postavitvijo plastenjakov povečala proizvodnja zelenjave, skupno v plastenjakih v izven sezonskem času za 20 % po fizičnem obsegu, oz. za 30 % (t. j. 2000 t) skupno z zunanjo proizvodnjo.

M. V.

Ponovno registrirani...

Konec leta 1985 je bil sprejet nov zvezni Zakon o prometu blaga in storitev s tujino (v letu 1986 je bil zakon še dopolnjen), ki je obvezal vse OZD, ki se ukvarjajo z zunanjetrgovinskim poslovanjem, da v smislu določb novega zakona uskladijo svojo zunanjetrgovinsko registracijo. Rok za vložitev vloge z vso potrebno dokumentacijo na Zvezni sekretariat za zunanjo trgovino je bil do 19. 12. 1986, naknadno podaljšan za 2 meseca.

Naša DO je v novembru 1986 vložila zahtevek na omenjeni sekretariat, za nadaljevanje opravljanja posla zunanjetrgovinskega prometa, in sicer za izvoz lastnih proizvodov ter uvoz surovin, reprodukcijskega materiala, opreme in rezervnih delov, potrebnih za lastno proizvodnjo. Dne 16. 4. 1987 je Zvezni sekretariat za zunanjo trgovino izdal odločbo, da lahko nadaljujemo z opravljanjem poslovanja zunanjetrgovinskega prometa, ker izpolnjujemo pogoje novega Zakona o prometu blaga in storitev s tujino ter zveznega odloka o natančnejših pogojih za vpis v sodni register pravice do opravljanja poslovanja zunanjetrgovinskega prometa. Dosej je bilo v Jugoslaviji izdanih 21 takih odločb.

Izdaja tega soglasja pomeni za našo DO veliko pridobitev, saj so kriteriji za izdajo tega dovoljenja precej ostrejši v primerjavi s staro zakonodajo.

DE Pravne zadeve

Nasad v Ricorvu

Podatki za TOZD GOSAD niso upoštevani, ker pri njih te problematike ni. Strokovne službe izven DROGE nam dopovedujejo, da bodo in tudi morajo aspiracije mladine rasti, na vseh stopnjah izobraževanja, predvsem pa na najzahtevnejših stopnjah. Vsakršna stagnacija ali pa celo nazadovanje izobražbenih aspiracij bi imelo nepopravljive posledice za bodoči razvoj.

Upravičeno nam očitajo, da se v združenem delu še vedno nismo zbudili. Da vztrajamo na nezahtevni delovno intenzivni proizvodnji, ki bo jutri v izvozu nekonkurentna. To pa bo pomenilo siromašenje gospodarstva, stalno upadanje življenjskega standarda, kroničnim pomanjkanjem kapitalnih dobrin, socialne nemire in neizogibnost trde roke. Mi pa pravimo, da je za nas že velik korak naprej, da smo uvideli, da potrebujemo kadre na IV. stopnji zahtevnosti (poklicni nivo) — kmetijce, ribiče, školjkarje, ribogojce, živilce, vodarje, mesarje...

2. Da so TOZD, ki zaradi svojstvenih pogojev dela (TOZD DELAMARIS) ne morejo pridobiti kadra. To poskušamo omiliti tako, da razpisujemo štipendije za njihove potrebe v DSSS.

3. Sistemizacija del in nalog, ki je bila izvedena v letu 1982 se je oblikovala istočasno z analitično oceno (AO) del in nalog, kar je nujno privedlo do tega, da se je marsikje predimenzionalno zahtevo po večji strokovni izobrazbi zaradi večje AO.

Glede na to, da imamo v naši delovni organizaciji delovna mesta, ki so fiksna in da se slabo poslužujemo razporejanj delavcev, posebno tistih, ki ne izpolnjujejo kvalitetno svojih nalog, je bilo takšno izkrivljanje povsem razumljivo. Vsak se je boril za večji osebni dohodek, pri tem pa se je pozabljal, da so razvidi del in nalog osnova za kadrovanje — za napredovanje delavcev znotraj DO in za sprejeme novih delavcev.

4. Možnost, da spričevalo o doseženi šolski izobrazbi nadomesti tako imenovano z delom pridobljeno delovno zmožnost se je že zdavnaj globoko zakoreninila v Drogino prakso. V DROGI izredno radodarno uporabljamo ta inštitut in noben problem ni, da delavcu, ki ima srednješolsko, ali še manj priznamo fakultetno izobrazbo. Da je ta inštitut z delom pridobljenih delovnih zmožnosti povzročil ogromno škodo v združenem delu in njenem tehnološkem razvoju je več kot očitno. Znanje in izobraževanje sta izgubila svojo vrednost. Za našo produkcijo pa je značilna zastarelost in ekstenzivnost, veliko znanja niti ni potrebne. Iz tehnološke zaostalosti pa vemo, da brez znanja ne bo izhoda. Brez lastne ustvarjalnosti ni druge pomoči kot še večja odvisnost od tujih licenc, pa še povečuje prepad med nami in bolj razvitimi.

Manj izobraženi vodilni in vodstveni delavci, se obnašajo povsem »normalno«, ko se nekako izogibajo bolj izobraženim ljudem, saj jih ti s svojim večjim znanjem ogrožajo. Za take razmere pa sem prepričana, niso krivi posamezniki, ampak sistem, ki tako ravnanje dopušča.

S problemom izobrazbe sem se v svoji drogini delavski karieri večkrat znašla v konfliktni situaciji, zato izkoriščam to priliko,

da razložim svoje mnenje, ki ga zagovarjam in ga vgrajujem v koncept dela naše službe. Izobrazba ni in ne more biti edino merilo za zasedbo delovnih mest. Je pa na žalost za sedaj edini relativno zanesljiv kriterij. Med ti-

stim kandidati, ki imajo izobrazbo, pa moramo najti (kolikor se to da) tiste, ki imajo še ostale osebnostne lastnosti, ki so potrebne za uspešno opravljanje del in nalog.

To načelo trenutno upošteva-

mo samo pri sprejemanju novih delavcev. Znotraj delovne organizacije pa nas na tem področju čaka še ogromno dela.

**Vodja DE Kadrovanje in socialno delo
Mila Kukanja**

DROGA — Št. del in nalog po sistemizaciji

I. Tabela

	DSSS	B. P.	Začimbe	Soline	Argo	Delamaris	Riba	Vina-koper	Agraria	Kras MPI	Vina-kras	Sudest	Gosad	
VISOKA	72	27	5	2	4	10	4	16	10	5	11	7	6	179
VISJA	39	44	7	4	7	8	12	7	31	3	5	6	9	182
SREDNJA	91	59	20	17	20	41	36	34	68	26	18	18	41	489
KV	11	39	19	21	16	37	45	110	81	25	7	29	35	475
PKV in NK	3	23	15	12	39	97	5	31	30	8	11	88	28	390
	216	192	66	56	86	193	102	198	220	67	52	148	119	1715

DROGA — Št. delavcev na delih in nalogah po sistemizaciji

II. Tabela

	DSSS	B. P.	Začimbe	Soline	Argo	Delamaris	Riba	Vina-koper	Agraria	Kras MPI	Vina-kras	Sudest	Gosad	%	
VII	72	28	4	2	3	11	4	11	11	6	11	2	4	169	5
VI	51	55	4	3	6	9	16	5	25	5	11	5	8	203	6
V	103	118	31	22	23	75	55	30	81	58	26	16	38	676	21
IV	20	116	23	26	16	54	200	173	208	100	16	28	44	1024	32
II	20	42	107	73	105	424	17	67	68	26	22	77	110	1158	36
	266	359	169	126	153	573	292	286	393	195	86	128	204	3230	100

DROGA — Št. delavcev po dejanski izobrazbi na delih in nalogah po sistemizaciji

III. Tabela

	DSSS	B. P.	Začimbe	Soline	Argo	Delamaris	Riba	Vina-koper	Agraria	Kras MPI	Vina-kras	Sudest	Gosad	%	
VII	48	9	3	2	1	6	2	4	3	2	6	—	2	88	4
VI	20	18	—	—	1	1	—	—	3	1	4	3	1	63	3
V	51	62	11	6	10	29	13	18	47	15	17	6	30	318	15
IV	8	80	10	9	7	21	106	18	102	56	10	24	27	470	22
II	20	42	107	73	105	424	17	67	68	26	22	77	110	1158	55
	147	211	131	91	124	481	138	107	228	100	59	110	170	2097	100

DROGA — % ustreznosti med dejansko izobrazbo delavcev od zahtevane izobrazbe na delih in nalogah

IV. Tabela

	DSSS	B. P.	Začimbe	Soline	Argo	Delamaris	Riba	Vina-koper	Agraria	Kras MPI	Vina-kras	Sudest	Gosad	
Celotni TOZD	52	50	39	34	40	38	44	18	49	44	58	65	69	45
Stopnja izobrazbe srednja, višja in visoka	53	44	36	30	38	38	20	48	50	26	56	39	66	45
Stopnja izobrazbe višja in visoka	55	33	38	40	22	35	10	25	31	27	45	43	25	41

Stopnja izobrazbe

Stopnja izobrazbe	Delavci na delih in nalogah po sistemizaciji		Delavci po dejanski izobr. na delih in nalogah po sistemizacijah		Razlika med zahtevano in dejansko	
	št.	%	št.	%	št. delavcev ki odstopajo od zaht.	% delavcev
VISOKA	169	5	88	4	81	48
VISJA	203	6	63	3	140	69
SREDNJA	676	21	318	15	358	53
KV	1024	32	470	22	554	54
PKV in NK	1158	36	1158	55	—	0
	3230	100	2097	100	1133	55

PRIZNANJE IVO KRAJNCU

Ob krajevnem prazniku Središča ob Dravi, 11. 4. 1987, je tovariš Ivo Krajnc, direktor TOZD Blagovni promet, prejel plaketo Krajevne skupnosti Središče.

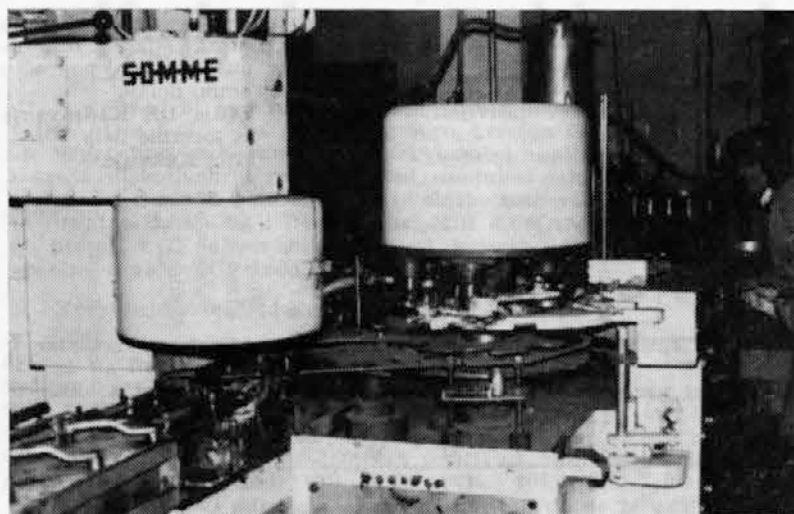
Med delavci, ki so veliko pripomogli, da se je odkupna postaja v Središču ob Dravi razvila v proizvodno TOZD z 220 delavci je zagotovo tov. Ivo Krajnc. Tov. Kranjc je kot vodja komercialne službe

DO leta in leta uspešno usmerjal odkup zdravilnih zelišč in gozdnih sadežev in tako s svojim delom vplval na razvoj TOZD GOSAD. GOSAD je danes ena največjih TOZD v krajevni skupnosti Središče, saj zaposluje tretjino njenega prebivalstva. Da bi kmetje prejeli dodaten dohodek ter, da bi se standard prebivalstva v KS nasploh izboljšal, je TOZD začela pos-

pešeno predelovati kumarice, rdečo peso, papriko in drugo zelenjavo. To dokazuje, da je TOZD GOSAD pomemben dejavnik v krajevni skupnosti. Pomembno vlogo ima tudi pri zaposlovanju mladine in reševanju komunalnih problemov.

Krajani Središča ob Dravi so bili mnenja, da so zasluge TOZD v KS obenem zasluge vseh, ki so prispevali k razvoju TOZD.

Tovariš Ivo Krajncu čestitamo!

Zapiralni stroj SOMME 444

Tehnične izboljšave v Delamarisu

Predstavljamo vam delavce TOZD »DELAMARIS«, ki so v letu 1986 prijavi Komisiji za inovacije nekaj tehničnih izboljšav, ki so v tehnološkem procesu predelave rib doprinesle kvalitetnejše delo in določeni prihranek.

Ivan MAĐAR, zaposlen kot vzdrževalec in Diego STULE, ki se je zaposlil pri nas takoj po končani šoli kot pripravnik in kasneje vzdrževalec (trenutno je v JLA) sta prijavila tehnično izboljšavo pri strojnem rezanju male plave ribe (papaline); uredila sta stroj tako, da sta povečala produktivnost za približno 25%. Delavski svet TOZD jima je na podlagi predloga Komisije za inovacije določil enkratno nagrado 30.000 din skupaj.

Smiljan KOZOLE je vzdrževalec najzahtevnejše strojne opreme. Svoje delo je pretežno opravljal v novi proizvodni hali, in sicer na liniji za predelavo sardin v olju. Veliko svojega časa je posvečal zapiralnim strojem. Komisija je ocenila, da je Smiljan KOZOLE s svojim vestnim in prizadevnim delom pripomogel k hitrejšemu aktiviranju nove linije. Prav tako se je zavzemal, da je bilo delo strokovno opravljeno in kot tak vplival na svojo okolico. S tem načinom dela je Smiljan KOZOLE dosegel novo kvaliteto v delu vzdrževanja, kvalitetnejše zapiranje doz in prihranek pri rezervnih delih. Zato je delavski svet TOZD odločil, da se mu dodeli enkratno denarno nagrado v znesku 120.000 din.

Skupina vzdrževalcev v sestavi Zvonko BIZJAK, Feruccio RA-

DOJKOVIČ, Bruno ČIBEJ, Darko UDOVIČ in Nijaz JAGURDŽIJA, (slika spodaj levo) si je zadala nalogo, da bo predelala zapiralni stroj SOMME 444 A. To je stroj, ki je doslej delal le običajne pravokotne pločevinke (1/4), sedaj pa lahko dela doze okroglega formata (za fižol). Dosedanji stroj je bil dotrajan, nabava novega je bila vezana na visoko ceno in dolg dobavni rok. Predelan je bil v kratkem času. Danes se ta stroj uspešno uporablja pri proizvodnji fižola. Delavski svet TOZD je na podlagi predloga komisije odločil, da se glede na posamezni prispevek delavcev izplačajo naslednje enkratne nagrade:

1. Zvonko Bizjak	270.000 din
2. Feruccio Radojkovič	270.000 din
3. Bruno Čibej	160.000 din
4. Darko Udovič	20.000 din
5. Nijaz Jagurdžija	80.000 din

Veseli smo takih in podobnih koristnih predlogov, saj je v tem času vsak predlog, ki prinaša gospodarsko korist dobrodošel. Škoda je le, da je teh premalo.

Vabimo še ostale delavce TOZD, da pogledajo okoli sebe, razmišljajo kaj bi v svojem okolju lahko izboljšali, saj nato vsaka taka izboljšava, pa čeprav na videz malenkostna, lahko pripelje k boljšemu poslovanju. ZR

ZIMSKE IGRE

Zamisel o skupni prireditvi zimskih športnih iger dveh članic SOZD HP KOLINSKE in DROGE se je porodila lani februarja meseca s povabilom DROGE na zimske igre KOLINSKE. Zamisel je v jeseni postala konkreten predlog, letos v aprilu mesecu pa prijetna resničnost. Letošnja skupna prireditev iger, ki so jo udeleženci ocenili kot uspešno, pa naj ne bi bila edina. Po dogovoru predstavnikov obeh DO, si bosta KOLINSKA in DROGA organizacijo in financiranje iger izmenično podajali

— pomeni, da bo organizator ZI '88 DO KOLINSKA.

Organizator letošnjih ZI je bila DO DROGA, ki je v okviru skupnih iger organizirala tudi svoje. Stroški iger, ki vključujejo tudi ceno vseh medalj (DROGINIH in skupnih DROGA-KOLINSKA) so znašali 3 mio din.

Večjih težav pri organizaciji iger ni bilo, bile so le vremenske težave, katerim pa se ne more izogniti še tako dober organizator.

M. V.

Do 25 let

1. DEZELAK Simona
2. KRAJNC Ingrid, Droga
3. KERN Karmen, Droga
4. MOHAR Irena, Kolinska
5. KUMAR Sabrina, Droga

VELESALOM MOSKI — VOGEL, dne 4. 4. 1987

Nad 45 let

1. ZNIDARSIČ Silvo, Droga
2. ZERJAV Pavle, Kolinska
3. KOSOROK Jože, Kolinska
4. RAJK Janez, Kolinska
5. ZNIDARČIČ Stane, Droga
6. ZALOKAR Jože, Droga
7. PETRETIČ Aldo, Droga
8. DRNOVŠEK Tonil, Kolinska
9. MUNDA Jože, Droga

Do 45 let

1. VOZLIC Zdenko, Droga
2. STADLER Zmago, Kolinska
3. BATIC Dalibor, Kolinska
4. TOMSIČ Tone, Kolinska
5. PEČAR Janez, Droga
6. MALOVAŠIČ Janez, Droga
7. OBERAUNER Roman, Kolinska
8. LOVRIC Emil, Droga
9. KOZEK Janko, Kolinska
10. VOJVODA Vojko, Droga
11. DEČKO Peter, Droga
12. PARLOV Slaven, Droga
13. MUROVIČ Rudi, Kolinska
14. TROHA Bojan, Droga
15. PETRINJA Miran, Droga
16. ISKRA Dušan, Droga
17. FRANČESKIN Marjan, Droga
18. DUJC Vanja, Droga
19. NIKOLIČ Mišo, Droga
20. SUC Vojko, Droga
21. VODOPIVEC Miran, Droga
22. SILA Nace, Kolinska
23. KOVAČIČ Jože, Kolinska
24. SEDMAK Darko, Droga

Diskvalificirane

1. VESELINOVIC Milena, Droga
2. KUČEK Melanija, Droga
3. PRETNAR Staša, Droga
4. ROS Cvetka, Droga

Do 35 let

1. VESEL Viljemka, Droga
2. ZVAB Katarina, Droga
3. KENDA Stefica, Droga
4. STRAUS Janja, Droga
5. BONIN Tatjana, Droga
6. POBOLJSAJ Anita, Kolinska
7. TAUCAR Milena, Droga
8. STANOJEVIĆ Milena, Droga

Prisotnost DROGE na smučarskih prireditvah je pogosta. Košarica v DROGINIMI proizvodi je letos krasila tudi najvišjo zmagovalno stopnico prireditve smučarskih skokov v Planici.

»DROGA« — »KOLINSKA«

Diskvalificirani

1. NABERNIK, Kolinska
2. KRALJ Jože, Kolinska

Do 35 let

1. TRTNIK Zvone, Kolinska
2. JANCAR Matjaž, Droga
3. SEPIČ Igor, Droga
4. ORAZE Luka, Kolinska
5. SUHADOLNIK Sašo, Droga
6. NIKOLIĆ Zoran, Droga
7. DANIČIĆ Ljubo, Droga
8. FERLUGA Sandi, Droga
9. SLOKAR Tomo, Droga
10. MAHNE Kristel, Droga
11. GODINA Vlado, Droga
12. ZVAB Sergej, Droga
13. CERKVENIK Darko, Droga
14. RAKTELJ Boris, Droga
15. DIM Miro, Kolinska
16. VALENTINČIĆ Leon, Droga
17. DROČ Igor, Droga
18. GEI Rikardo, Droga

Odstopili

1. ROGELJA Radovan, Droga
2. BOŽIĆ Robi, Droga
3. FAKIN Robert, Droga
4. KREVATIN Roberto, Droga
5. JAKOMIN Rajko, Droga

Diskvalificirani

1. POŽAR Branko, Droga
2. FISER Marjan, Droga
3. UGRIN Rado, Droga
4. BENCIC Zdenko, Droga
5. OVNIĆ Peter, Droga
6. GASPARINI Milan, Kolinska
7. JENKO Radoš, Droga
8. DOBRILA Davor, Droga

Do 25 let

1. ZNIDARSIĆ Matjaž, Droga
2. VOZELJ Tomaž, Kolinska
3. ČUČULOVIC Miran, Kolinska
4. BANIC Stane, Kolinska
5. DRNOVSEK Jože, Kolinska
6. ERAZEN Dušan, Kolinska
7. KOFOL Vili, Droga
8. KRMAC Damjan, Droga
9. GAZIĆ Darjo, Droga
10. CUNJA Mirjam, Droga

Odstopil

1. LAZAR Diego, Droga

LAVORIADA — ŽENSKE

1. KATONAR Vesna, Droga
2. KENDA Stefica, Droga
3. KUČEK Melanija, Droga
4. ZETO Nadja, Droga
5. DARIS Pina, Droga

Zadnja

1. GRIZINIĆ Alida, Droga

LAVORIADA — MOŠKI

1. CUNJA Mirjam, Droga
2. SUHADOLNIK Sašo, Droga
3. ČERIN Valter, Droga

Zadnji

1. DROČ Igor, Droga

Predstavo o vzdušju iger si lahko ustvarimo iz priloženih posnetkov.

Priznanja z veleseljma v Zagrebu

Ze več kot četrt stoletja, vzporedno z Mednarodnim sejmom prehrabene industrije in opreme za prehrabeno industrijo, poteka ocenjevanje kvalitete industrijskih prehrabnih proizvodov, ki ga opravlja Prehrabeno-biotehnološki institut iz Zagreba.

Na XXVII. Mednarodnem sejmju prehrabene industrije in opreme za prehrabeno industrijo v okviru spomladanske prireditve Zagrebskega veleselja od 20. do 26. aprila letos, je bilo organizirano XXIV. ocenjevanje prehrabnih proizvodov.

Na osnovni razpisa Zagrebskega veleselja in Prehrabeno-biotehnološke fakultete iz Zagreba v januarju mesecu so organizacije združenega dela prijavile za ocenjevanje 1092 proizvodov. Od vseh prispelih proizvodov je bilo ocenjeno 951 vzorcev. Ocenjeni so bili po splošnih pogojih za ocenjevanje kvalitete industrijskih prehrabnih proizvodov na Mednarodnem sejmju prehrabene industrije in opreme za prehrabeno industrijo na spomladanski prireditvi ZV aprila '87. Po rezultatih ocenjevanja in njihovem vrednotenju je 818 proizvodov doseglo odgovarjajoče število točk tako, da so bili ti proglašeni za visokokvalitetne.

Priznanja so bila podeljena:

I. MEDALJE

- bronaste — 131 proizvodom
- srebrne — 368 proizvodom
- zlate — 319 proizvodom

ter posebna priznanja
II. šampioni kvalitete
za 1987. leto

33 proizvodom

III. zlate amfore

24 proizvodom (kar pomeni, da so prejeli po vrsti že tri zlate medalje)

IV. diplome za dosežen visok nivo tehnološkega procesa je prejelo

22 proizvajalcev

ter

V. priznanja za nove proizvode je prejelo
5 proizvodov.

DO DROGA, TOZD BLAGOVNI PROMET, DE Marketing je na osnovni januarskega razpisa prijavila na omenjeno ocenjevanje **48 svojih proizvodov.**

Priznanja so prejeli naslednji proizvodi:

DO »DROGA« PORTOROŽ, TOZD »ARGO« IZOLA

- Argo govedja juha, SR (SREBRNA MEDALJA)
- Argo kokošja juha, SR
- Paprika ketchup, SR
- Paprika ketchup pikant, SR
- Barbecue sauce, SR
- Ciganska omaka, SR
- Paradižnikov ketchup, SR
- Worcester sauce, SR
- Argeta kokošja pašteta, SR
- Ragu omaka iz vrtnin z mesom, ZL (ZLATA MEDALJA)
- Hren, ZL — A (ZLATA AMFORA)

TOZD »SUDEST« GRADIŠČE

- Riž, SR
- Ajdovi žganci, instant, SR

TOZD »DELAMARIS« IZOLA

- Izola brand, riba z zelenjavo, ZL
- Sardine v olju, BR (BRONASTA MEDALJA)
- Turistična pašteta, ZL

TOZD »KRAS« MPI SEŽANA »PRŠUTARNA« ŠEPULJE

- Kraški pršut in zašink narezek, ZL
- Kraški zašink narezek, ZL
- Kraški pršut, narezek, ZL
- Kraška panceta, narezek, ZL
- Kraški zašink in panceta narezek, ZL
- Kraški pršut, dimljeni, ZL
- Kraški pršut brez kosti, BR

- Kraški pršut, delikatesni, ZL
- Prava kraška panceta, SR
- Kraški pršut in panceta, narezek, ZL

TOZD »ZACIMBA« SEČA

- Pravi indijski čaj orange peko, ZL
- Šipek, čaj z dodatkom hibiskusa, SR
- Pomirjevalni čaj, ZL
- Čaj za ledvice in mehur, SR
- Barcaffé, mešanica mlete pražene kave, ZL
- Čevap, naravne začimbe, ZL
- Koko, začimbe, za piščance, ZL

TOZD »GOSAD« SREDIŠČE OB DRAVI

- Pasterizirane gobe, ZL
- Feferoni pekoči, SR
- Sladki feferoni, SR
- Sterilizirani šampinjoni, rezani, SR
- Pasterizirana paprika fileti, SR
- Pasterizirana rdeča pesa, SR
- Pasterizirane kumarice, SR
- Pasterizirane kumarice, delikatesne, SR
- Sus — sladkor v prahu, ZL
- Pasterizirani ajvar, ZL

Diplome za dosežen visok nivo tehnološkega procesa so prejelo organizacije, ki so na ocenjevanje prijavile deset ali več proizvodov in katerih proizvodi so nadpovprečne kakovosti. Delovna organizacija DROGA je prejela tri take diplome, in sicer TOZD ARGO IZOLA, TOZD KRAS MPI SEŽANA in TOZD GOSAD SREDIŠČE OB DRAVI.

POSVETOVANJE V PORTOROŽU

V Grand hotelu Palace v Portorožu je bilo 23. in 24. aprila organizirano VII. tradicionalno posvetovanje v okviru programa povečanja izvoza zdravnih zelišč, ki ga je organiziral Jugoslavijapublik iz Beograda, pod pokroviteljstvom Droge Portorož.

Tema posvetovanja je bila: »Proizvodnja esterskih olj, ekstraktov in finalnih proizvodov za izvoz«.

Udeležencev je bilo okrog 150 iz preko 50 podjetij in institutov iz vse Jugoslavije.

Pozdravni govor je imel tov. Krajnc, direktor TOZD Blagovni promet, ki je eden izmed najstarejših delavcev, ki se v Drogi ukvarjajo z izvozom zelišč, in sicer od nastanka Droge leta 1964.

Prvi dan posvetovanja smo poslušali 10 referatov z različnimi temami, drugi dan pa je bila organizirana okrogla miza, kjer se je govorilo o enotnih odkupnih in izvoznih cenah zdravnih zelišč in o agresivni akciji za izvoz finalnih proizvodov (ekstrakti, filter čaji).

Večina udeležencev posvetovanja si je z zanimanjem ogledala proizvodnjo TOZD Začimba, predvsem so jih interesirali stroji za proizvodnjo filter čajev in linija za praženje in pakiranje kave.

Posvetovanje je dobro uspelo in udeleženci so z lepimi vtisi odšli domov, saj jih več kot polovica še nikoli ni bila v Portorožu. **F. D.**

DORNBERK

Vas, ki je večkrat menjala ime — po dolgih peripetijah se je ponovno vrnila k staremu imenu — Dornberg, Monte Spino, Zali breg, Vinodol in ponovno Dornberk

V bližini Nove Gorice se nahaja vinogradniška vas Dornberk, ki je bila od nastanka do danes večkrat »prekrščena«. V času Avstrije se je imenovala Dornberg. Italijani so jo v obdobju vladavine na tem področju »prekrstili« v Monte Spino, kar pomeni Trnov hrib, čeprav vas leži v dolini, kjer ni trnja, ampak se vse naokoli razteza vinska trta. Takoj po osvoboditvi so dali vasi novo ime — Zali hrib. Komaj so se ljudje navadili na novo ime, že je nekemu prišlo na misel, da bi vasi, obkroženi z vinsko trto, bolj odgovarjalo ime — Vinodol.

Ta naziv je bil sprejet enoglasno, vendar žal ni imel večje sreče kot njegovi predhodniki. Našli so se ljubitelji dobre kapljice, katerim tudi to ime ni bilo po volji. Vprašali so se: »Zakaj delijo vino, ne pa gore?« Ker se ljudje niso mogli sporazumeti, je tedanja občinska uprava odločila, da vas obdrži staro ime s to razliko, da se na koncu ne bo izgovarjala črka »g« in tako se danes vas imenuje Dornberk, ki je postala znana tudi zunaj naših meja po svojih marljivih vinogradnikih in kvalitetnih vinih, ki so pogosto nagrajena na mednarodnih vinskih sejmih.

M. Jovanović

Marcello MASTROIANNI — Sečoveljske soline mi bodo ostale v večnem prijetnem spominu
Foto: M. Jovanovič

Lep spomin...

Še po tridesetih letih se slavni italijanski igralec Marcello MASTROIANNI dobro spominja doživljanja in poznanstva s sečoveljskimi solinarji.

Z njimi je preživel več kot mesec dni med snemanjem filma »Kruh in sol«.

Med nedavnim obiskom Marcello MASTROIANNI v Piranu, kjer je snemal film »Solitti ignoti«, je imel priliko se z njim sestati tudi pisec teh nekaj vrstic.

Obudila sta spomine izpred trideset let. Marcello MASTROIANNI je pripotoval v Portorož zaradi snemanja filma »Kruh in sol«. Film je bil sneman v solinah v Sečoveljeh, Luciji in delno v Strunjanu. Producenta filma sta bila »Zagreb film« in »Bavaria film« iz Münchna. To je bilo snemanje enega od večjih filmov na začetku igralčeve bleščeče kariere. Njegov delovni dan se je začel s potjo od starega hotela »Palace« do Sečoveljskih solin. Snemanje, ki je trajalo od jutra do poznega večera nekaj več kot mesec dni, je preživel med solinarji, v njihovih hišicah, v katerih so med sezono pobiranja soli stanovali z družinami. Igralec se teh časov, ljudi in »paštašute«, ki jo je med premorom v teh hišicah pripravljala, rad spominja. Zeli si ponovnega obiska teh krajev.

Snemanje filma »Kruh in sol« leta 1956 je bilo za portoroške hotelirje dobrodošlo, saj jim je nadomestilo zaslužek, ki bi ga sicer s slabim turističnim obiskom, zaradi povišanja penzionskih cen, izgubili.

M. Jovanovič

Počitniški doživljaji

Lanske poletne počitnice sem preživel v hribih in ob morju. V obeh primerih sem se imel krasno. Opisal pa bom en sam počitniški doživljanje, ki mi je ostal najbolj v spominu, in sicer ogled tovarne DELAMARIS v Izoli.

Z očetom in z njegovim prijateljem (s tistim, ki mu je omogočil ogled) smo si ogledali tovarno DELAMARIS. Ko smo stopili v prostore laboratorija, sva z očetom dobila dve beli halji. Zvedela sva, čemu služi laboratorij in kakšne naprave imajo v njem. Potem smo odšli v proizvodni del. To je samo ena velika hala, v kateri je postavljen velik stroj.

Postopki:

V stroj dajo očiščene ribe, ki se po tekočem traku odpeljejo do delavk. Delavke jih vložijo

(4 do 5) v konzerve in nato ribe v odprti konzervi nadaljujejo pot do strojčka, ki jim doda sol in olje. Nato ribje konzerve neprodušno zaprejo in jih dajo v pasterizacijo — uničenje vseh morebitnih bakterij. Po pasterizaciji se ohladijo in dobijo papirnate ovitke in nato jih s tovornjaki pošiljajo po Jugoslaviji in celo v druge države. Pripomniti pa moram, da na določeno število konzerv vrši laboratorij pregled njihove neoporečnosti.

Po končanem ogledu sva se z očetom zahvalila in dobila nekaj zelo dobrih ribjih konzerv iz tovarne DELAMARIS v Izoli.

Vasko Berden

učenc 4. raz. OŠ
61000 Ljubljana
Sarhova 28

Šoferska

Mi šoferji amaterji radi avto vozimo, saj napiti se ne smemo ker pod cesto zdrknemo.

Dobro vino pamet zmeša avto sam naprej drvi, ceste črne več ne vidim karambol se mi zgodi.

Šoferji smo resni ljudje vsi pešci pred nami beže, ko cesta je mokra pritisnem na gas, da pešca pošpicam od pete do las.

Etika vožnje lepo nas uči za nas šoferje to ne drži, policija nas hajka in tudi ulovi, maligani so krivi to pa drži.

Sodnik za prekrške se resno drži člen 23/208 mu v glavi brenči, zato boš plačal za svoj prestop ker avto si vozil kot konjski galop.

Feliks Jereb

VANDALIZEM — STALEN GOST PORTOROŠKE RIVIERE

Kot da je nekdo nekoga plačal da uničuje. Ob obali kanala Fazan v Luciji označujejo klopi le njihova betonska ogrodja, leseni del je nekdo, ki skoraj vedno ostane nepoznan, že zdavnaj odnesel. Stevilni portoroški, lahko bi jim rekli zakleti kandelabri, so bili že od trenutka postavitve lahka tarča zmedenih nočnih voznikov. Zarnice na še obstoječih so pogosto uničene. S spomenika slavnega violinista Giuseppe Tartinija v Piranu je violina izginila že konec lanskega leta. Pravijo, da je to hudolestvo fanatičnega kolekcionista, ki je svojo zbirko violin želel dopolniti s Tartinijevo violino.

Kaj je pri vsem tem najhujše? To, da ostajajo storilci omenjenih dejanj skoraj vedno nepoznani, nekaznovani, kljub veliki materialni škodi.

Te dni, so v Portorožu postavili nove koše za smeti. Stari so najčesče končali v morju. Kaj bo z novo postavljenimi?

M. Jovanovič

IZ ŽIVLJENJA

Na zboru delavcev DSSS je neka tovarišica iz Delamarisa, ko se je govorilo o izgubah, dejala, da ima Delamaris največ izgube zato, ker je prav v tem Tozdu zaposlenih največ delavcev.

Hura! Našli smo krivca za izgube — to je delavec.

Iz dopolnitve sanacijskega programa

(Nadaljevanje s 4. str.)

na potrebam glavne dejavnosti (usposobiti skladišče v Izoli, zgraditi hladilnico v Kopru, DE Pula in Reka urediti trgovino s sadjem, zelenjavo, DE Zagreb ukiniti, reorganizacija Agrocentra, ukiniti DE Transport in organizirati DE za vzdrževanje OS).

Finančno-računovodskem poslovanju:

— Pravočasno in pravilno spremljanje poslovnih dogodkov ter posredovanje poslovnih in finančnih informacij so predpogoji za sanacijo TOK »AGRARIA«. (Združitev HKS in finančne operative TOK, uvedba stalne kontrole in analize tekočega poslovanja...)

ter pri delitvi osebnih dohodkov

— uvesti je potrebno stimulativnejšo delitev le-teh.

Zaključek dopolnitve sanacijskega programa vsebuje tudi predlog spremembe organiziranosti TOK »AGRARIA«, ki jo je predložil začasni kolegijski organ, in sicer:

Sedanja organiziranost kmetijstva v DO DROGA ne zagotavlja hitrega in učinkovitega razvoja. V sedanjih zaostrenih ekonomskih razmerah je organizacijska in poslovna učinkovitost odločilna. Nesporne so ugotovitve, da je pravilna samo taka organizacijska oblika, ki zagotavlja kme-

tu večji vpliv pri upravljanju in odločanju, bodisi o tekočem, ali pa še bolj, o dolgoročnem razvoju. Poleg tega morajo oblika organiziranosti in osnovne poslovne funkcije zagotavljati čvrsto in trajno povezovanje kmetov, pri čemer mora biti kmetu omogočen enak položaj, kot ga ima delavec v OZD. Današnje stanje kmetijstva na obali pa narekuje tudi usmerjanje v specializirano proizvodnjo in povezovanje kmetov po različnih proizvodnih dejavnostih.

Dosedanje izkušnje v Sloveniji dajejo prednost specializiranim oblikam združevanja kmetov, kar jih bo še dodatno povezovalo na osnovi istovrstnih interesov. Pri tem je pa potrebno vso skrb usmeriti v koordiniranje skupnega razvoja in nastopa na trgu ter omejiti širjenje režije. Na vsak način pa je potrebno spremeniti dosedanji način odločanja o vlaganjih in razvoju posameznih panog, zagotoviti skladen razvoj proizvodnje in predelave, nadaljevati z večjim združevanjem sredstev kmetov in zagotoviti pravilno udeležbo na skupno ustvarjenem dohodku in poslovnem riziku. Zato začasni kolegijski organ, ob upoštevanju mnenj kmetov — kooperantov ter širše družbeno politične skupnosti in lastnega prepričanja meni, da je potrebno pristopiti k reorganizaciji TOK »AGRARIA« KOPER, po združnem principu in organizirati enovito DO za kmetijstvo v okviru SOZD TIMAV.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi mame
VALERIJE PRELEC

se iskreno zahvaljujem sodelavcem za darovano cvetje, izraze sožalja in spremstvo na njeni zadnji poti.

hči Mihaela Trebše

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega očeta
ANTONA MEDVEDA

se zahvaljujem sodelavcem in prijateljem za darovano cvetje, sočustvanje in spremstvo na njegovi zadnji poti.

Marica Sergaš
DSSS Portorož

Kateri od napadalcev je srednjeveški prednik Jugoslovanov?

